

Nr 734

Av herr **Gustafsson, Nils-Eric**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 125, angående vissa frågor rörande jordbrukets och trädgårdsnäringens rationalisering, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 895 i Andra kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 125 gör departementschefen vissa uttalanden rörande behovet av intensifierad strukturrationalisering inom det svenska jordbruket. Departementschefen säger bl. a.: "Mot bakgrunden härav (konstaterad dålig lönsamhet på de mindre jordbruksenheter — infogat av motionärerna) anser jag att det ur det allmännas, jordbruksnäringens och konsumenternas synpunkt är utomordentligt angeläget att i större omfattning än nu ej bärkraftiga jordbruksföretag upphör som självständiga brukningsenheter."

Departementschefen följer upp detta sitt uttalande genom att tillstyrka av lantbruksstyrelsen upprättat förslag till vissa ändringar i bestämmelserna för det statliga ekonomiska stödet för rationaliseringsändamål. Detta förslag synes innebära att statligt rationaliseringsbidrag till deltidjordbruk eller stödjordbruk endast skulle kunna ifrågakomma om jordbruket drives i kombination med skogsarbete och även då endast under vissa speciella omständigheter. Jag kan inte finna att en begränsning på detta sätt skulle bli vare sig rättvis eller ändamålsenlig. Anser man att deltidjordbruket är en driftform som hör framtiden till, då bör man också tillåta att alla kombinationer blir behandlade på samma sätt.

Med hänsyn till den roll som statens medverkan i fråga om inriktningen av rationaliseringsarbetet spelar är det också motiverat att söka se vilka verkningar de föreslagna ändringarna skulle tänkas medföra. Ur norrländsk synvinkel är det väl uppenbart att en strukturuomvandling efter departementschefens tankegångar aldrig kan bli verklighet med mindre än att stora områden helt avfolkas. Småbruket i kombination med brukarens förvärvsarbete måste alltfört vara ett realistiskt alternativ inom stora delar av Norrland. Det gäller härvidlag inte bara begränsade jordbrukspolitiska synpunkter utan måhända i ännu högre grad den stora frågan om bygdens och hela landsdelens möjligheter att fortleva. De norrländska glesbygdsp Problemen är redan av sådana dimensioner att en framkallad allmän jordbruksdöd kanske vore det avgörande dråpslaget. Om man i detta sammanhang endast tar ett skäl för det norrländska jordbrukets outhållighet, nämligen beredskapssynpunkten, kan man nog utgå ifrån att förhastade och

schablonmässiga åtgärder i längden kunde visa sig ganska dyrbara för hela det svenska samhället.

Den ändrade inriktningen av rationaliseringsstödet som nu föreslås är anmärkningsvärd också ur den synpunkten att hela problemkomplexet är föremål för överväganden inom 1960 års jordbruksutredning.

Vid 1959 års riksdag väcktes en motion I: 306 av N. E. Gustafsson m. fl., vari hemställdes "att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära skyndsamt utredning och förslag rörande det norrländska småbrukets roll och framtida ställning, där allmänt näringspolitiska, befolkningspolitiska, beredskapsmässiga och jordbrukspolitiska synpunkter beaktas". Efter ett omfattande remissförfarande föreslog ett enhälligt jordbruksutskott i sitt utlåtande nr 29 i samband med behandlingen av det då träffade jordbruksavtalet riksdagen ge Kungl. Maj:t till känna den mening motionärerna anfört. Riksdagen biföll utskottets hemställan, och den nu sittande jordbruksutredningen tillsattes av regeringen påföljande år.

Att nu året innan sagda utredning skall framlägga sina förslag göra avsevärda och, i varje fall för Norrland, högst genomgripande förändringar av grunderna för utgående rationaliseringsstöd synes därför icke välbetänt.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 125 måtte besluta

att det statliga stödet till förvärv, drift och rationaliseringsåtgärder i fråga om jordbruksföretag såvitt gäller deltids- eller stödjordbruk ej begränsas i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag utan får utgå efter oförändrade grunder samt

att även i övrigt beakta vad som i motionen anförts.

Stockholm den 23 april 1963

Nils-Eric Gustafsson